

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 01.07.1961 Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.1982 do: 30.06.1986

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

60

ZÁKON

z 26. júna 1961

o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Základné ustanovenia

§ 1

Národné výbory zabezpečujú za širokej účasti občanov ochranu socialistického poriadku. Dbajú o to, aby budovanie vyspelej socialistickej spoločnosti nebolo narušované prejavmi nedisciplinovanosti, ktoré sťažujú plnenie úloh štátnej správy, rušia verejný poriadok alebo socialistické spolužitie občanov. Vychovávajú občanov k tomu, aby svedomite a dôsledne zachovávali zákony a ostatné predpisy, dobrovoľne a zodpovedne plnili svoje povinnosti voči štátu a spoločnosti a mali v úcte práva svojich spoluobčanov.

§ 2

Národné výbory zabezpečujú socialistický poriadok predovšetkým organizátorskou, výchovnou a preventívnou činnosťou; svoje orgány, občianske výbory i ostatné aktívy vedú k tomu, aby v ich činnosti sa stále účinnejšie uplatňovali prostriedky spoločenského pôsobenia a výchovy a aby sa včas odstraňovali príčiny porušovania socialistického poriadku; občanov vychovávajú k tomu, aby socialistický poriadok nielen dobrovoľne dodržiavali, ale aby jeho dodržiavanie i aktívne presadzovali.

§ 3

Národné výbory pri zabezpečovaní socialistického poriadku úzko spolupracujú s dobrovoľnými spoločenskými organizáciami, najmä s Revolučným odborovým hnutím a s Československým sväzom mládeže, ďalej s vedením podnikov a závodov, orgánmi jednotných roľníckych i iných ľudových družstiev, a pokiaľ ide o mládež, aj s rodičmi a školou. Prejednávajú s nimi závažnejšie prípady porušenia socialistického poriadku a radia sa s nimi o najvhodnejšej forme nápravy. Pomáhajú spoločenským a iným organizáciám a orgánom, aby sa v ich činnosti stále viac uplatňovalo výchovné pôsobenie.

§ 4

(1) Väčšina občanov dobrovoľne a disciplinovane dodržiava socialistický poriadok. Tí, ktorí ho porušujú konaním uvedeným v časti prevej tohto zákona, dopúšťajú sa priestupku.

(2) Národný výbor dbá, aby každý priestupok bol prejednaný a aby už samo prejednanie splnilo výchovný účel. Národný výbor sám prejedná priestupok a prípadne uloží opatrenie podľa tohto zákona vtedy, ak na nápravu občana nestačí výchovné pôsobenie aktívu národného výboru alebo spoločenskej organizácie, vedenia podniku alebo závodu, orgánu jednotného roľníckeho alebo iného ľudového družstva, školy a pod.

Prvá časť **Priestupky**

§ 6

(1) Priestupkom je zavinené konanie uvedené v §§ 7 až 19 tohto zákona a ďalej zavinené porušenie povinnosti určenej v inom právnom predpise, pokiaľ sa tým sťažuje plnenie úloh štátnej správy, ruší verejný poriadok alebo socialistické spoluzitie občanov, ak nejde o previnenie alebo o trestný čin.

(2) Ako priestupok sa takéto konanie alebo porušenie povinnosti neprejedná, ak náprava sa môže dosiahnuť podľa iných právnych predpisov.

§ 7

Priestupku na úseku poľnohospodárstva a lesného hospodárstva sa dopustí ten, kto

- a) sťažuje plnenie plánu poľnohospodárskej alebo lesnej výroby a nákupu poľnohospodárskych výrobkov,
- b) nedbá na ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu alebo lesného fondu, najmä neoprávnené odníma súčasti týchto fondov poľnohospodárskej, prípadne lesnej výroby,
- c) nezabezpečí podľa svojej povinnosti riadne obrobenie poľnohospodárskej pôdy,
- d) zanedbá ochranu pred rastlinnými alebo živočíšnymi škodcami alebo nákazami zvierat,
- e) neplní povinnosti určené na ochranu poľovníctva alebo rybárstva.

§ 8

Priestupku proti ochrane vodného hospodárstva sa dopustí ten, kto

- a) nedbá podľa svojej povinnosti na ochranu vôd alebo vodných diel,
- b) užíva vody bez predpísaného vodohospodárskeho povolenia alebo nedodržiava podmienky tohto povolenia.

§ 10

V cestnej, železničnej, leteckej, vodnej doprave a v odbore spojov sa dopustí priestupku ten, kto

- a) poruší pravidlá cestnej, železničnej, leteckej, plavebnej alebo poštovej prevádzky,
- b) používa dopravné prostriedky, ktorých technický stav alebo hospodárnosť prevádzky nezodpovedá určeným podmienkam,
- c) poškodí, zakryje alebo odstráni dopravnú značku alebo dopravné zariadenie alebo turistickú značku,
- d) poškodí, znečistí alebo opotrebí nad obvyklú mieru verejnú komunikáciu, jej súčasť alebo príslušenstvo,
- e) neplní povinnosti vyplývajúce z predpisov o riadení dopravy a zabezpečovaní prepravy,
- f) poruší pravidlá o zriaďovaní a prevádzke telekomunikačných zariadení.

§ 11

Priestupku na úseku školstva, kultúry a ochrany prírody sa dopustí ten, kto

- a) nedbá na riadnu školskú dochádzku detí, o ktoré je povinný sa starať,

- b) zničí, poškodí, neoprávnene vyvezie alebo sa pokúsi vyviezť do cudziny kultúrnu pamiatku, predmet muzejnej hodnoty alebo umelecké dielo alebo kto nesplní povinnosť určenú na ochranu kultúrnej pamiatky alebo predmetov muzejnej hodnoty,
- c) neoprávnene usporiada divadelné, filmové alebo iné verejné predstavenie alebo zábavu,
- d) poškodí chránenú časť prírody alebo neplní povinnosti určené na jej ochranu.

§ 12

(1) Priestupku proti preventívnej a liečebnej starostlivosti sa dopustí ten, kto

- a) napriek výzve sa nepodrobí povinnému vyšetreniu alebo liečeniu choroby,
- b) neposkytne nevyhnutnú osobnú a vecnú pomoc na splnenie naliehavých úloh preventívnej a liečebnej starostlivosti, hoci je na to povinný,
- c) zneužíva zdravotnícke služby svojvoľným spôsobom alebo tak, že môže ohroziť starostlivosť o iných občanov.

(2) Priestupku proti hygienickej a protiepidemickej starostlivosti sa dopustí ten, kto

- a) nevykoná opatrenia určené alebo uložené na zabezpečenie zdravého a bezpečného životného a pracovného prostredia,
- b) znečisťuje, prípadne inak ohrozuje zdroje pitných a úžitkových vôd alebo nedodržiava predpisy o ochrane čistoty ovzdušia alebo obťažuje okolie nadmerným hlukom,
- c) ohrozí alebo poruší hodnotnosť alebo zdravotnú nezávadnosť potravín alebo iných predmetov potreby,
- d) neoprávnene vyrobí, dovezie, uvedie do obehu alebo prechováva jedy, látky škodlivé zdraviu alebo rádioaktívne látky,
- e) poruší nariadené protiepidemické opatrenia.

§ 13

Priestupku na úseku boja proti alkoholizmu sa dopustí ten, kto

- a) predá, podá alebo inak umožní požívanie alkoholických nápojov osobám podnapitým alebo opitým,
- b) nedbá na vydaný zákaz čapovať, podávať alebo požívať alkoholické nápoje,
- c) nepodrobí sa opatreniam postihujúcim ho pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov,
- d) privedie sa požitím alkoholických nápojov do stavu vzbudzujúceho pohoršenie,
- e) neoprávnene vyrába alebo dáva do behu lieh alebo éter.

§ 14

Priestupku vo finančnom hospodárstve sa dopustí ten, kto

- a) poruší v tomto odbore disciplínu, najmä rozpočtovú alebo úverovú,
- b) nesplní svoju povinnosť vyplývajúcu z devízových predpisov,
- c) poruší svoju povinnosť riadne spolupôsobiť v daňovom alebo poplatkovom konaní alebo v konaní o inej podobnej dávke.

§ 16

Priestupku proti záujmom obrany vlasti sa dopustí ten, kto nesplní povinnosť určenú v branných predpisoch a v predpisoch o obrane Československej socialistickej republiky.

§ 17

(1) Priestupku proti verejnému poriadku sa dopustí ten, kto

- a) nemá predpísaný osobný preukaz alebo sa ním nemôže preukázať alebo nemôže inak vierohodne preukázať svoju totožnosť, hoci je na to povinný,
- b) neoprávnene vstúpi na miesta, na ktoré je vstup vo všeobecnom záujme zakázaný,
- c) neoprávnene sa zdržuje na území republiky alebo nedodržuje podmienky určené pre pobyt,
- d) nedodržuje podmienky určené v odbore zbraní, streliva alebo výbušnín,
- e) neuposlúchne výzvu verejného orgánu pri výkone jeho právomoci,
- f) zanedbá povinnosti usporiadateľa verejnej zábavy alebo športového podniku,
- g) neoprávnene používa štátnu vlajku, štátny znak alebo iný štátny symbol alebo ho používa neprípustným spôsobom.

(2) Priestupku sa ďalej dopustí ten, kto

- a) náležite nevedie predpísané záznamy, evidenciu alebo nepodá predpísané hlásenie alebo oznámenie,
- b) uvedie nepravdivé alebo neúplné údaje pri plnení oznamovacej povinnosti,
- c) zničí, poškodí alebo neoprávnene odstráni úradnú uzáveru, úradnú značku, meračský znak alebo iné meračské zariadenie alebo verejnú vyhlášku,
- d) uvedie do obehú alebo použije v hospodárskom styku meradlo, ktoré nevyhovuje vydaným predpisom, alebo v hospodárskom styku použije nedovolený spôsob merania alebo nepoužije určenú značku.

§ 18

Priestupku proti ochrane pred požiarimi a inými živelnými pohromami sa dopustí ten, kto

- a) nedbá na opatrnosť potrebnú na zabránenie vzniku požiaru,
- b) neuposlúchne upozornenia alebo príkazy uložené na odstránenie zistených závad, ktoré môžu viesť k požiaru, alebo uložené na zdolanie živelnej pohromy,
- c) podľa svojej povinnosti neposkytne potrebnú osobnú alebo vecnú pomoc pri zamedzovaní alebo zdolávaní požiaru alebo inej živelnej pohromy.

§ 19

Priestupku proti socialistickému spolužitiu sa dopustí, kto drobným výtržníctvom, rušením nočného pokoja, prekročením záverečnej hodiny alebo drobným poškodzovaním majetku v socialistickom alebo osobnom vlastníctve alebo iným neprístojným konaním v menšom rozsahu narúša socialistické spolužitie.

Prejednávanie priestupkov národnými výbormi**§ 20**

(1) Miestne národné výbory prejednávajú priestupky, ktorými boli porušené povinnosti vo veciach, ktoré spravujú.

(2) Okresné národné výbory prejednávajú ostatné priestupky, pokiaľ nie sú kompetentné iné orgány podľa § 31. Okresný národný výbor môže prejednaním priestupku poveriť miestny národný výbor, ak sa tým dosiahne väčší výchovný účinok.

(3) Na prejednanie priestupku je príslušný národný výbor, v obvode ktorého k priestupku došlo. Na uľahčenie prejednávania alebo z iných dôležitých dôvodov môže príslušný národný výbor vec postúpiť národnému výboru, v obvode ktorého má občan bydlisko alebo pracovisko.

(4) Priestupok prejedná ten orgán národného výboru, v pôsobnosti ktorého k priestupku došlo. Krajské národné výbory, okresné národné výbory, mestské národné výbory, obvodné národné výbory, ako aj miestne národné výbory v strediskových obciach môžu na prejednávanie všetkých alebo niektorých priestupkov zriadiť komisie ako správne komisie. Členov týchto komisií volí národný výbor z radov svojich poslancov a ďalších občanov, predovšetkým tých, ktorých mu navrhli spoločenské organizácie. Predsedom komisie je poslanec národného výboru. Komisia rokuje a rozhoduje v trojčlennom zložení a uznáva sa väčšinou hlasov.

§ 21

(1) Národný výbor postupuje pri prejednávaní priestupku tak, aby bol zistený čo najspoľahlivejší a najúplnejšie skutočný stav veci. Iné štátne orgány sú povinné poskytnúť mu pri tom všestrannú pomoc a podporu.

(2) Občanovi, ktorý sa dopustil priestupku, musí sa dať možnosť vyjadriť sa k zistenému stavu veci i ku spôsobu jeho zistenia a prípadne navrhnúť jeho doplnenie. V neprítomnosti občana sa môže vec prejednávať len vtedy, ak sa odmietne na prejednanie ustanoviť alebo sa neustanoví bez náležitého ospravedlnenia.

(3) Kto má u seba vec dôležitú pre zistenie skutočného stavu alebo vec, ktorá môže byť vyhlásená za prepadnutú alebo môže byť zhabaná, je povinný ju na vyzvanie vydať. Ak nevyhovie výzve, môže sa mu odňať.

§ 22

Za priestupok nezodpovedá ten, kto sa ho dopustil pred dovŕšením 15. roku svojho veku.

§ 23

(1) Podľa ustanovení tohto zákona nemožno prejednávať priestupky, ktorých sa dopustili osoby požívajúce diplomatické imunity a výsady alebo osobné oslobodenie.

(2) Priestupky osôb podliehajúcich vojenskej disciplinárnej právomoci vybavujú príslušní velitelia, a to podľa disciplinárnych predpisov.

§ 24

Priestupok nemožno prejednať, ak od jeho spáchania uplynula doba jedného roku.

§ 25

Za porušenie povinností uložených organizáciám zodpovedajú podľa tohto zákona osoby, ktoré za ne konali alebo mali konať, prípadne osoby, ktoré dali na konanie príkaz.

§ 26

(1) Ak nevedie k náprave občana samotné prejednanie priestupku pred národným výborom, iným štátnym orgánom alebo spoločenskou organizáciou, uloží národný výbor za priestupok niektoré z týchto opatrení:

a) napomenutie,

- b) verejné pokarhanie,
- c) pokutu do 500 Kčs.

(2) Popri tom môže národný výbor vysloviť prepadnutie veci, ktorá patrí tomu, kto sa priestupku dopustil, a ktorá sa použila na spáchanie priestupku alebo ktorá bola priestupkom získaná, ak to vyžaduje bezpečnosť ľudí alebo majetku alebo iný všeobecný záujem.

(3) Vec, ktorá nepatrí tomu, kto sa priestupku dopustil, môže byť zhabaná, ak sa použila na spáchanie priestupku a ak ohrozuje bezpečnosť osôb alebo majetku alebo mravnosť. Takáto vec môže byť zhabaná i v tom prípade, ak patrí tomu, kto sa priestupku dopustil, ak ho nemožno volať na zodpovednosť.

(4) Prepadnutie alebo zhabanie veci nemožno vysloviť, ak je hodnota veci v nápadnom nepomere k povahe priestupku.

(5) Pokuty pripadajú štátu. Vlastníkom prepadnutej a zhabanej veci sa stáva štát.

§ 27

Ak sa priestupkom spôsobila majetková škoda, národný výbor pôsobí na to, aby bola dobrovoľne nahradená. Ak odoprie občan spôsobenú škodu nahradiť, uloží mu národný výbor túto povinnosť. Ak sa však národnému výboru nepodari zistiť presnú výšku škody alebo ak by mu zistenie presnej výšky škody robilo ťažkosti, odporučí poškodenému, aby sa obrátil so svojim nárokom na náhradu škody na okresný súd.

§ 28

(2) Odvolanie má vždy odkladný účinok.

§ 29

(1) Orgány poverené okresnými národnými výbormi alebo vyhláškou ministra vnútra, vydanou v dohode s príslušnými ústrednými úradmi, môžu za priestupok ukladať a vyberať pokuty do 100 Kčs bez ďalšieho prejednanja, ak je priestupok spoľahlivo zistený a ak nestačí dohovárание (blokové konanie).

(2) Ak občan odoprie pokutu zaplatiť, prejedná priestupok príslušný orgán národného výboru alebo orgán kompetentný podľa § 31.

(3) Proti uloženiu pokuty v blokovom konaní sa nemožno odvolať.

§ 30

Pokiaľ z predchádzajúcich ustanovení nevyplýva inak, platia pre prejednávanie priestupkov všeobecné predpisy o správnom konaní, najmä aj o preskúmvaní rozhodnutí mimo odvolacieho konania.

Prejednávanie priestupkov inými štátnymi orgánmi

§ 31

(1) Priestupky, ktorými sa porušujú pravidlá cestnej premávky, prejednáujú oddelenia Verejnej bezpečnosti.

(3) Vláda môže nariadením ustanoviť, ktoré ďalšie orgány štátnej správy prejednávajú priestupky v svojej pôsobnosti.

§ 32

Pre prejednanie priestupkov inými štátnymi orgánmi platia obdobne ustanovenia o prejednávaní priestupkov národnými výbormi s týmito odchýlkami:

- a) priestupky prejednávajú orgány najnižšieho stupňa, o odvolaní proti ich opatreniu rozhodujú orgány najbližšie vyššieho stupňa,
- b) za priestupok porušenia pravidiel cestnej premávky [§ 10 písm. a)] spôsobený prekročením najvyššej povolenej rýchlosti jazdy ustanovenej v osobitnom predpise,¹⁾ možno uložiť pokutu až do 1000 Kčs; v blokovom konaní možno za tento priestupok uložiť a vybrať pokutu do 200 Kčs.

Tretia časť

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 42

Podľa tohto zákona sa prejednávajú i priestupky, ku ktorým došlo pred dňom účinnosti zákona. Konanie začaté o takomto priestupku na národnom výbore alebo súde a právoplatne neskončené sa dokončí podľa doterajších predpisov. Možno však uložiť len opatrenie podľa tohto zákona.

§ 43

(1) Zrušujú sa:

1. trestný zákon správny č. 88/1950 Zb.,
2. zákon č. 89/1950 Zb. (trestný poriadok správny),
3. nariadenie ministra financií č. 119/1950 Zb. o podrobovacom konaní,
4. §§ 12 až 15 vládneho nariadenia č. 54/1953 Zb. o premávke na cestách v znení zákonného opatrenia Predsedníctva Národného zhromaždenia č. 13/1956 Zb. a § 54 vyhlášky Ministerstva vnútra č. 141/1960 Zb., ktorou sa vydávajú pravidlá cestnej premávky,
5. zákon č. 102/1953 Zb., ktorým sa menia a doplňujú niektoré ustanovenia trestného práva správneho,
6. § 6 zákonného opatrenia č. 57/1955 Zb., ktorým sa upravuje urýchlené vymáhanie pohľadávok na úhradu osobných potrieb máloletých detí,
7. zákon č. 14/1957 Zb., ktorým sa mení a doplňuje trestný zákon správny č. 88/1950 Zb.,
8. vládne nariadenie č. 65/1957 Zb. o trestnej právomoci miestnych národných výborov,
9. vyhláška Ministerstva vnútra č. 198/1954 Ú.l. (č. 222/1954 Ú.v.) o organizácii trestných komisií rád národných výborov, a
10. vyhláška Ministerstva vnútra č. 273/1956 Ú.l. (Ú.v.) o blokovom konaní.

(2) Nedotknuté zostávajú predpisy o právomoci štátnych inšpekcií.

§ 44

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1961.

Čl. II

Pokuty podľa čl. I nemožno uložiť za priestupky, ku ktorým došlo pred začiatkom účinnosti tohto zákona.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

1) § 12 ods. 1 písm. a), b), c), d) vyhlášky Federálneho ministerstva vnútra č. 100/1975 Zb. o pravidlách cestnej premávky v znení vyhlášky Federálneho ministerstva vnútra č. 70/1979 Zb.

